

MINISTERSTWO
ŚRODOWISKA

**Sprawa C- 336/16
(Naruszenie 2008/2199)
pył PM10**

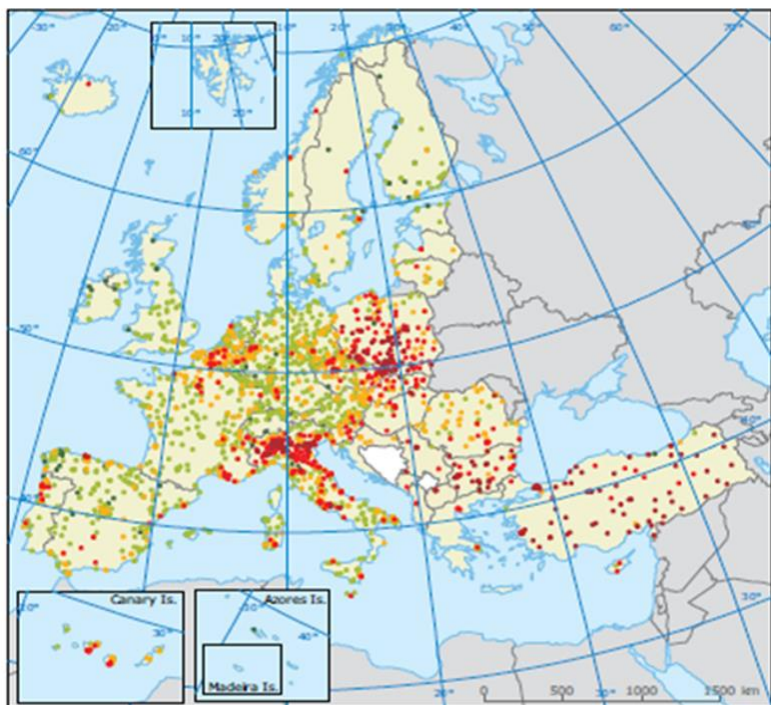

**Departament Ochrony Powietrza i Klimatu
Ministerstwo Środowiska
Warszawa, dnia 11 czerwca 2018 r.**

Zanieczyszczenie powietrza – problem europejski

Pył PM10

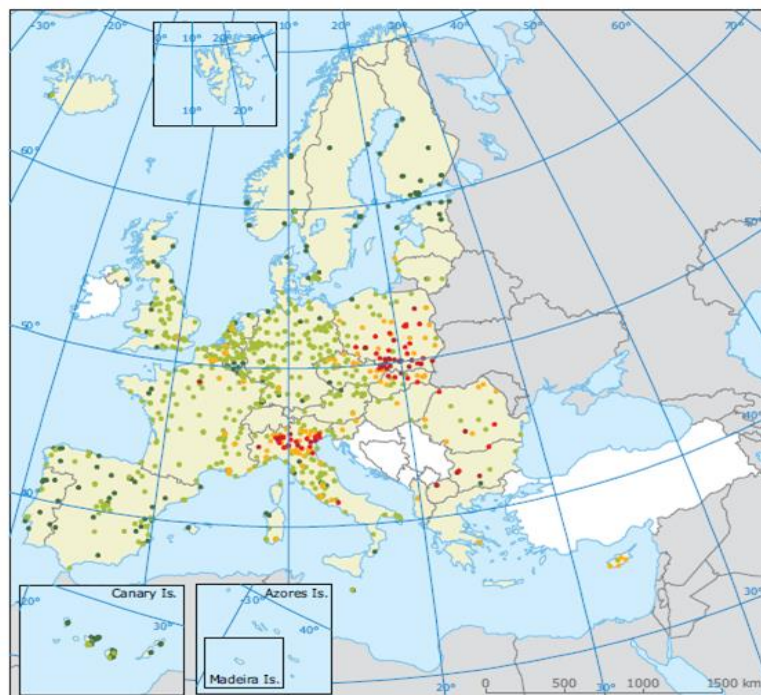

90.4 percentyl stężeń
dobowych PM10 w 2012 r.

- ≤ 20
- 20–40
- 40–50
- 50–75
- > 75

- brak danych
- kraje/regiony nie uwzględnione w procesie wymiany danych

Pył PM2,5

Stężenia średnioroczne PM2,5 w
2012 r.

- ≤ 10
- 10–20
- 20–25
- 25–30
- > 30

- brak danych
- kraje/regiony nie uwzględnione w procesie wymiany danych

Jakość powietrza w Polsce - PM10

Rok/ czas uśrednienia	2010	2011	2012	2013	2014	2015
24h	42	42	38	36	42	39
rok	21	23	18	17	19	15

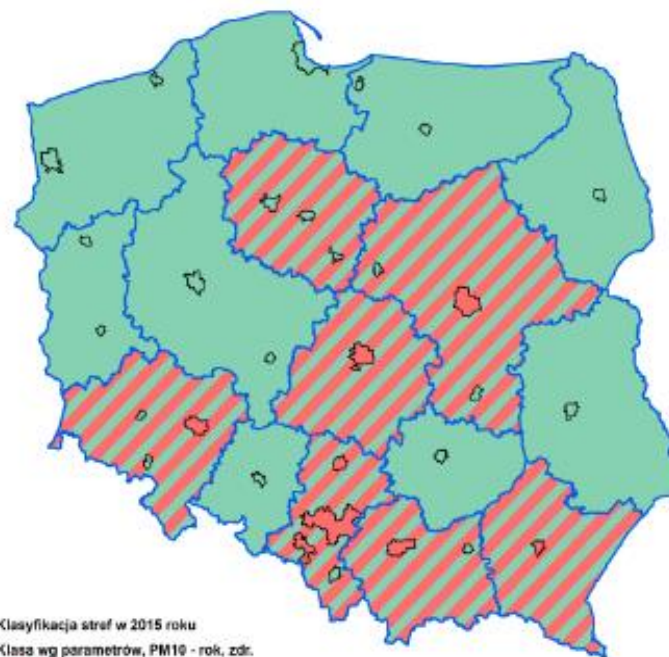
Klasyfikacja stref w 2015 roku

Klasa wg parametrów, PM10 - 24h, zdr.

- A
- C - aglomeracje i miasta
- C - pozostałe strefy

- Granice stref - województw
- Granice stref - aglomeracji i miast

Źródło danych: Państwowy Monitoring Środowiska - Inspekcja Ochrony Środowiska
Opracowanie: Instytut Ochrony Środowiska - Państwowy Instytut Badawczy

Klasyfikacja stref w 2015 roku

Klasa wg parametrów, PM10 - rok, zdr.

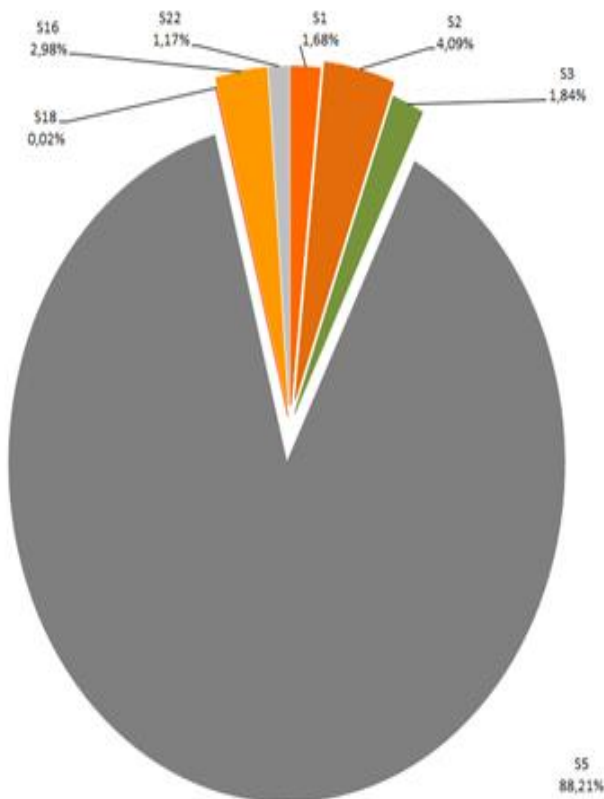
- A
- C - aglomeracje i miasta
- C - pozostałe strefy

- Granice stref - województw
- Granice stref - aglomeracji i miast

Źródło danych: Państwowy Monitoring Środowiska - Inspekcja Ochrony Środowiska
Opracowanie: Instytut Ochrony Środowiska - Państwowy Instytut Badawczy

Przyczyny przekroczeń – PM10 (24h)

S1 - oddziaływanie emisji związanej z intensywnym ruchem pojazdów w centrum miasta

S2 - oddziaływanie emisji związanej z ruchem pojazdów na głównej drodze leżącej w pobliżu stacji

S3 - oddziaływanie emisji z zakładów przemysłowych, ciepłowni, elektrowni zlokalizowanych w pobliżu stacji pomiarowej

S5 - oddziaływanie emisji związanych z indywidualnym ogrzewaniem budynków

S16 - emisja wtórna zanieczyszczeń pyłowych z powierzchni odkrytych, np. dróg, chodników, boisk

S18 - emisja zanieczyszczeń pyłowych z powierzchni pylących, np. pól, nieutwardzonych dróg i placów

S22 - zanieczyszczeń spoza strefy - przeważa emisja z indywidualnego ogrzewania domów i mieszkań

Przyczyny przekroczeń norm jakości powietrza (pył PM10) w Polsce

- struktura paliwa - spalanie paliwa złej jakości oraz odpadów,
- stare i wysokoemisyjne kotły,
- stosowanie biomasy w nieprzystosowanych do tego kotłach,
- intensywny ruch pojazdów w centrach miast,
- niekorzystne warunki atmosferyczne – w okresie zimowym układy wyżowe, słaby wiatr – cisze i niskie prędkości wiatru, brak lub małe ilości opadów,
- występowanie warstw inwersyjnych,
- ukształtowanie terenu – doliny i kotliny,
- wpływ zanieczyszczeń transgranicznych.

Podstawa do stwierdzenia naruszenia 2008/2199

Od wielu lat w Polsce utrzymuje się nieodpowiedni stan jakości powietrza (wg oceny za 2014r. przekroczenia norm jakości powietrza ze względu na pył PM10 stwierdzono w 42 spośród wszystkich 46 stref w kraju). Jednocześnie podobna sytuacja w zakresie nieodpowiedniej jakości powietrza występuje poza tym w 15 państwach członkowskich. W związku z powyższym Komisja Europejska mając na uwadze stan zdrowia obywateli Europy podjęła działania mające na celu przyspieszenie procesu poprawy stanu jakości powietrza w państwach członkowskich, kierując sprawy do Trybunału Sprawiedliwości.

Podstawa prawna naruszenia 2008/2199

Dotrzymanie norm jakości powietrza ze względu na pył PM10 (norma średnio dobową $50\mu\text{g}/\text{m}^3$, norma średnioroczna $40\mu\text{g}/\text{m}^3$), zgodnie z przepisami prawnymi Unii Europejskiej powinno nastąpić do końca 2005 r.

Jednakże zgodnie z art. 22 ust. 2 dyrektywy CAFE konieczność osiągnięcia przedmiotowych norm jakości powietrza mogła być przedłużona do dnia 11 czerwca 2011 r. pod warunkiem przedstawienia przez kraj członkowski uzasadnionego wniosku derogacyjnego. Polska skorzystała z takiej możliwości przedkładając Komisji Europejskiej (KE) na prośbę właściwych samorządów odpowiednią dokumentację. Spowodowało to odroczenie decyzji Komisji o rozpoczęciu postępowania administracyjnego w stosunku do Polski za niedotrzymywanie norm jakości powietrza.

podstawa prawna naruszenia 2008/2199

Naruszenie przez Rzeczpospolitą Polską wymogów art. 13 ust. 1 (Wartości dopuszczalne i progi alarmowe dla ochrony zdrowia ludzkiego), oraz art. 23 ust. 1 (Plany ochrony jakości powietrza) dyrektywy 2008/50/WE

historia postępowania KE ws naruszenia 2008/2199

- w dniu 12 listopada 2008 r. Polska przedłożyła powiadomienie o odroczeniu terminów dla PM10 w 83 strefach i aglomeracjach (bez województwa śląskiego). W efekcie KE przyznała odroczenia dla 3 stref oraz derogacji warunkowych dla 2 stref.
- w dniu 2 lutego 2009 r. Komisja wystosowała wezwanie do usunięcia uchybienia polegającego na niedotrzymaniu norm jakości powietrza ze względu na pył PM10, w stosunku do stref dla których nie wystąpiono o odroczenie terminów - odpowiedź Rządu RP została udzielona w dniu 31 grudnia 2009 r.,
- w dniu 1 października 2010 r. Komisja wystosowała do Rzeczypospolitej Polskiej uzasadnioną opinię w ww. sprawie niedotrzymania norm jakości powietrza ze względu na pył PM10– odpowiedź Rządu RP została udzielona w dniu 30 listopada 2010 r.,

historia postępowania KE ws naruszenia 2008/2199

- w dniu 26 kwietnia 2013 r. KE skierowała dodatkowe wezwanie do usunięcia uchybienia, dotyczące naruszenia przepisów art. 13 ust. 1 i 23 ust. 1 dyrektywy CAFE – odpowiedź Rządu RP została udzielona w dniu 26 czerwca 2013 r.,
- w dniu 31 marca 2014 r. Komisja skierowała dodatkowe wezwanie do usunięcia uchybienia - zarzuty formalne dotyczące art. 23 ust. 1 w zakresie przygotowania planów jakości powietrza, które nie miały charakteru krótkoterminowego – odpowiedź Rządu RP została udzielona w dniu 5 maja 2014 r.,
- w dniu 27 lutego 2015 r. KE wystosowała jeszcze jedną dodatkową uzasadnioną opinię, w której Komisja podtrzymała dotychczasowe zarzuty, dotyczące art. 13 ust. 1 i art. 23 dyrektywy CAFE, w zakresie niespełnienia wymogów dla pyłu PM10 – odpowiedź Rządu RP została udzielona w dniu 27 kwietnia 2015 r.

historia postępowania KE ws naruszenia 2008/2199

- W ostatnich latach (2010-2013) stan jakości powietrza ulegał stopniowej ale systematycznej poprawie, a ilość stref z niedotrzymywaniem normy dla pyłu PM10 zmniejszała się z roku na rok. Niestety raport wynikający z oceny jakości powietrza w strefach w Polsce za rok 2014 przesłany do KE w dniu 30.09.2015r. wykazał, że w 42 spośród wszystkich 46 stref w kraju przekroczona jest wartość dopuszczalna dla pyłu PM10, co oznacza pogorszenie sytuacji w stosunku do roku 2013 (36 stref z przekroczeniami).
- Biorąc powyższe pod uwagę KE podjęła w dniu 9 grudnia 2015 r. decyzję o skierowaniu przeciwko Polsce skargi do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej za niedotrzymywanie standardów jakości powietrza.
- W dniu 15 czerwca 2016r. skarga została oficjalnie złożona przez KE do TSUE i zarejestrowana po numerem C-336/16 .
- W dniu 16 września 2016r. RP wystosowała odpowiedź na skargę.
- W dniu 28 listopada 2016r. KE wystosowała replikę
- w dniu 3 lutego 2017r. RP udzielił odpowiedzi na replikę (tzw. duplika).

historia postępowania KE ws naruszenia 2008/2199

- W dniu 12 lipca 2017r. MSZ otrzymało, a następnie przekazało MŚ informację o rozprawie, która została zaplanowana na dzień 7 września 2017r. (w systemie e-Curia znalazło się wezwanie na rozprawę C-336/16 Komisja Europejska przeciwko Polsce).
- W dniu 7 września 2017r. W TSUE w Luksemburgu odbyła się rozprawa.

Rząd RP w ramach całej korespondencji z KE udzielał wszelkich niezbędnych wyjaśnień oraz inicjował i nadzorował działania naprawcze mające na celu jak najszybsze dotrzymanie norm jakości powietrza, zwłaszcza dla pyłu drobnego. Ponadto w odpowiedziach wskazywano także szereg działań legislacyjnych, technicznych, finansowych oraz informacyjno-edukacyjnych, podejmowanych przez Polskę. W ostatnich latach (2010-16) stan jakości powietrza ulegał stopniowej, ale systematycznej poprawie, a ilość stref z niedotrzymywaniem normy dla pyłu PM10 zmniejszała się.

Kroki podjęte przez Rząd RP/MŚ/samorządy

- Działania w zakresie kontroli i nadzoru instalacji spalania w byt-kom,
- Uchwały antysmogowe
- Zwiększenie liczby certyfikowanych stacji pomiarowych jakości powietrza,
- Zmiany legislacyjne (paliwa, kotły, taryfy na energię elektryczną, elektro mobilność, strefy zeroemisyjne)
- Rekomendacje „Czyste powietrze”
- SOR
- Finansowanie działań naprawczych (NFOŚiGW, wfośigw)
- Działania informacyjno-edukacyjne (Poradnik-czyste ciepło w moim domu z paliw stałych, kampania Stop smog –IOŚ, ekodoradcy w gminie, szkolenie dla MOPS),

Wyrok w sprawie C-336/16

- **22 lutego 2018r. Trybunał Sprawiedliwości UE ogłosił wyrok w sprawie C-336/16.**
- W wyroku jednoznacznie zarzucono władzom polskim niespełnienie wymogów określonych prawem Unii Europejskiej, tj. dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 maja 2008 r. *w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy* tj.:
 - osiągnięcia poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10, o których mowa w art. 13,
 - niepodejmowania odpowiednich działań w ramach przyjmowanych przez sejmiki województw uchwał w sprawie programów ochrony powietrza, zmierzających do zapewnienia, aby okres występowania przekroczeń tych norm był możliwie najkrótszy, o którym mowa w art. 23,
 - niedokonania właściwej transpozycji art. 23 ust. 1 do polskiego prawa, które wymuszałyby egzekwowanie określenia w ramach programów ochrony powietrza, o których mowa wyżej, skutecznych działań naprawczych, które pozwoliłyby na poprawę sytuacji w możliwie „krótkim” terminie.

MINISTERSTWO
ŚRODOWISKA

Jakie zmiany w prawie ?

Rekomendacje dla Prezesa Rady Ministrów

- wprowadzenie wymagań jakościowych dla paliw stałych,
- wprowadzenie wymagań emisyjnych dla producentów kotłów,
- wprowadzenie wymogu podłączania do sieci ciepłowniczych,
- obowiązek dokumentowania jakości spalin przez stacje kontroli pojazdów,
- wykorzystanie mechanizmów podatkowych w celu wprowadzenia zachęt dla transportu niskoemisyjnego,
- tworzenie stref niskoemisyjnych (w transporcie),
- przeciwdziałanie blokowaniu klinów napowietrzających
- wsparcie rozwoju technologii niskoemisyjnych,

Zmiany na poziomie Prezesa Rady Ministrów

- Zarządzenie nr 40 Prezesa RM z dnia 16.03.2018r. w sprawie ustanowienia Pełnomocnika Prezesa RM do spraw programu „Czyste Powietrze”,
- Zarządzenie nr 41 Prezesa RM z dnia 16.03.2018r. Zmieniające zarządzenie w sprawie Komitetu Sterującego do spraw Krajowego Programu Ochrony Powietrza,
- Powołanie na ww. funkcje p. Piotra Woźnego.

MINISTERSTWO
ŚRODOWISKA

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ